

**Practica Octaviani Vestrii I. C. Foro Corneliiensis**

**Vestri, Ottaviano**

**Coloniae Agrippinae, 1597**

**VD16 V 940**

De caussarum deuolutione ex prouincijs ad Rom. Cur.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63002](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-63002)

† causæ (ut auctor ait) differantur, & si ea de re Ias. conqueratur in l. quoties. num. 4. C. de iudi post Pau. Castren. in l. ordinarij, C. de rei vend.

Et hoc quia.) Addas Alex. & Ias. in l. 1. num. 16. ff. si quis cauit Felin in c. significauerunt, colum. 1 de test Dec. in l. quoties nihil. ff. de reg. iur. Ias. in l. ad hæc, num 3. C. de iudi & Roman. consi 501. vt declarationem, colum. 2. Quibus & illud affine est, quod † in dubio index appellationi deferre debet Archid. in cap. cordi. & cap. si à iudice de appell. in 6 Spe. eod. tit. & nunc dicamus, verbi. 1. & Ias. ubi supra, & Dec. consi 28 & 34. & iterum consi. 49. & in cap. vt debitus num. 23 de appell. Cum temperamento hoc tamen intelligas, veluti idem Dec. in d. c. vt debitus, declarat, nisi essemus in materia, in qua regulariter appellatio non admittatur, nam tunc in dubio regulæ inhærendum erit. Et non iniuria quidem in re ambigua appellationi deferendum est. Cūm † illa dicatur tyriaca contra iniuste sententiae venenum, teste Curti, consi 16. num. 8 atque Purpur. in l. 1. numer. 87. C. de pact. Est que defensio, que aduersus iudicis iniuriam oppressis datur, l. 1. ff. de appell. cap. ad Romanam, 2. q. 6. Itidem † dicendum erit, vt in dubio index articulos circa probationem admittere debeat, sic Host. & Imola docent in ca. per tuas, de test. & Paul. Cast. qui in facti specie ita respondisse testatur in l. 1. ff. si quis cauit. Simile erit in interrogatorijs ea, vt in dubio recipiantur, secundum Imol. & Abb. in citato cap. per tuas, atque etiam in positionibus, prout in articulis, idem Ias. & Curt. esse censuerunt, ille in dict. authent. ad hæc, hic autem in tract. positionum in nono breuilo quio. Nicolaus Antonius Grauatus.

De Caussarum deuolutione ex Prouincj ad Roma. Curiam.

C A P. V I.

S V M M A R I V M.

1 Auctor quando forum rei non sequatur.

K 5

2 Ro-

- 2 Romana curia vnicuique proprius est form.
- 3 Causa maiores quamuis provinciales sint, in Ro. curia pertractantur. & que sint illa, & nu. 9.
- 4 Appellatio forma, ut appellatio ipsa, ad Rom. curiam deuoluatur, & num. 10.
- 5 Citationis defectu sanatur, sed ad citati notitiam citationem peruenisse probetur, & nu. 11.
- 6 Mandati procuratorij copia quando est danda.
- 7 Appellatio, si presente appellato emissa fuerit, vel alias ad eius notitiam venisse probetur, non mandat alia intimatione.
- 8 Appellatio non ardet ad comparendum, quando desperata est.
- 12 Citationis copia, que citato dimittitur a citandi, ipsius impensa dimittenda est.
- 13 Libellus sumptibus actoris edendus.
- 14 Procuratorij copia sumptibus domini danda est.
- 15 Appellationem factam fuisse, denunciari a quo cunque potest.
- 16 Appellatio amplius non dicitur, que desperata fuit.
- 17 Sententia nulla est, que lata fuit temporibus appellationis elapsis.
- 18 Appellatio quot modis desperata dicatur.
- 19 Appellatione desperata, an nullitas desperatur?

**C**ausas adesse in Ro. Cur. plurifariam contingere, & qualis forma sit (pro deuolutione) seruanda.

Locus & causa, iure\* enim actor forum rei sequitur, l. iuris ordinem, C. de iurisd. om. iud. in l. f. C. vbi in rem actio, locum, vbi res ipsa sit, vel beneficium, d. l. fin. C. vbi in rem actio, cum

etum gloss. & nota. Veruntamen\* cum Romana  
cuique proprius sit forus, l. Roman. ad municip.  
c. vltim. de foro competen. a Nonnunquam con-  
tigit, nos a præscripta regula recedere, & præ-  
uinciales cauſſas in Romana Curiæ tractari.

Quandoque\* ex natura cauſſæ, ut potè, quod  
ſint de maioribns cauſſis, quæ ad Petri notio-  
nem, & iudicium, & reſeruationem antiquo-  
rum Patrum ſpectant, ca. maiores, de baptismō,  
in principio, cap. debitus in fin. de appella, cap.  
quamuis electio quod translationem, de appell.  
vbi glo. in verbo reſeruata huic ſedi, 17. diſtinct.  
quoties, 24. quæ Rota decif. 38. fuit dubitatum  
de appel. in no. Quæ autem ſint hæ maiores cauſ-  
ſæ, tu ipſe in præallegatis locis legere poteris, &  
præſertim, vbi de fide & accessionibus ſit con-  
trouerſia.

Amplius, vbi cauſſa eſſet de electione, poſtlati-  
one, prouiſione, dignitate, personatus officio, ca-  
nonicatu, præbenda, vel aliæs beneficialis de deci-  
mis, matrimonio, uſuris, vel aliæs ſpiritualis,  
quod in ea animæ periculū verſaretur. Hæ cauſ-  
ſæ ad Roman. cur. per appellationem legitimam  
deuolui ſolent, ſernata tamen forma tradita in  
c. i. de elect. in 6. & in clem. cauſſam, eod. ti. Rot.  
decif. 38. fuit dubitatum de appel. in no.

b Forma\* autem deuolutionis eſt, quod in ap-  
pellati præſentia appellatio ad Sedem emittan-  
tur, vel abſenti, ſeu legitimo eius procuratori  
personaliter intimetur, ſi præſens, vel procura-  
tor adſit, & commode poſſit personaliter ap-  
prehendi, quod ſi abſit appellatus, nec procura-  
tor appareat domi, ſi non remota ſit, & ſi remota  
reſiſtat in Cathedrali ciuitatis, & diocesi, ſub qua  
bene.

benificium degit, hæc intentio fiat, & nihilominus utroque casu siue domi, siue in cathedrali, fiat quoque similis intimatio in loco beneficii, & ubique pro legitima intimatione satis erit, si ipsa appellatio in loco alta & intelligibili voce legetur absque aliqua eius affixione, & e copia detur, si petita fuerit, Cassa. decis. i. de appell. in prin. d. Quod si ob appellati potentiam, vel suorum nequeat altero prædictis modis fieri, tunc in loco aliquo publico, vbi multitudo populi conuenerit, solenniter hæc intimatio fiet, exemplo edicti publici, & tunc necessaria erit, ne dum lectio ipsius appellationis, verum etiam adfixa ita, ut verisimiliter ad notitiam appellati peruenire possit, Clemen. i. de iudi. Rota de dolo & contumacia, & in no. Cassa. decis. de appella. & intimatio aliter facta nulla erit, nec censebitur causam deuoluisse, nisi probaretur alias ad notitiam appellati peruenisse. Hæc enim probatio sanaret defectum intimationis, & suppleret defectum deuolutionis, ad tex. cum nota. per glos. & alios in d. clem. caussam de electio. Nec satis esset, si viua voce mitteretur hæc appellatio, sed emitenda est in scriptis, iuxta formam traditam in ca. cordi. de appella. in prin. li. 6. & docet Archi. & Ioan. Andr. in cap. cupientes de electio. Super verbo appellat. alias enim non deuolueret causam, Rota decis. 385. si appellaretur in no. Et intimatio est fienda infra mensem à momento emissa appellationi, alias non deuolueret, nisi forte esset modica mora, text. enim dicit, post mensem, quanto citius commode fieri poterit, glos. ibidem verbo commode, & verbo tempus. Quæ verba videntur ne dum admittere purgationem modi,

ca, verum & maioris moræ, vbi quis fuisset legi-  
timè impeditus.

Sed & in intimatione huiusmodi præterea o-  
stendi quoque debet, perlegi instrumentum ip-  
sius appellationis authenticum; & fdimitti co-  
pia similiter authenticæ ipsi appellato petenti, si  
appellans per se ipsum appellauerit ex d. Clem.  
causam & notatis. Quod \* si non per seipsum  
sed per procuratorem suum grauatus appellaue-  
rit, tunc danda erit appellatio etiam g copia, pro  
curatorij similiter autentica, Rota decisio 12. no  
ta quod vbi appellatur in fin. de appella. in anti-  
quis Fast. causa 15. & si petenti autenticam sim-  
plex daretur copia non alias autentica, non sat  
legitima esset intimatio, nec deuolutioni satis  
esset. Rota decis. 168. si in caussa beneficiali de ap-  
pellat. in no. Expedit autem appellato copiam  
habere autenticam, & publicam ipsius appella-  
tionis. Et vbi per procuratorem appellatur, co-  
piam quoque procuratorij, vt, appellante non  
prosequente, possit ipse appellatus de appella-  
tione docere contra ipsum appellantem, & illa  
prosequi, vt nos admonet Compilator ille vul-  
garis Formularij aduocatorum pagina 3. sub ru-  
brica de modo deuoluendi caussam de partibus  
ad curiam, vbi pleraque ipse ad materiam adno-  
tat, & ratio potuit esse, quia ad docendum de de-  
uolutione caussæ respectu appellationis, satis  
esset docere de eius appellatione per publica do-  
cumenta; nec alias ad deuolutionem respectu ip-  
sius appellantis esset necessaria suæ appellatio-  
nis intimatio, quasi appellans de appellatione,  
ac facto sui satis certus, nec alias certior redden-  
dus sit, argum. clem. 2. li, penult. Rota decis. 384.

Fuit

ilomi-  
edraji,  
neficij,  
erit, si  
li voce  
copia  
pel. in  
el suo-  
i, tunc  
populi  
exem-  
nedum  
adfixio  
perue-  
o & co-  
& inti-  
ur cau-  
noticia  
o sana-  
defectu  
& alios  
effet, si  
l emit-  
tam in  
Archi-  
o. super  
t cau-  
Et inti-  
o emil-  
si forte  
nem, si.  
ibidem  
e verba  
modi-  
cz,

Fuit dubitatum, verum appellans prope fin. no. & introducta est mero fauore appellati, ut appellatus certificari possit, an appellatio ipsum arctet, vel non, cui fauore appellatus comparendo renunciari videtur tanquam fauori suo.

Quamobrem poterit appellatus admissa appellatio, con expectata alia intimatione venire ad curiam, & appellante non comparente per Audientiam contradictarum, tanquam contr concumacem, appellationem prosequi, tamen non intimatam, & imputabit sibi appellans, qui debuit praevidere istum casum, quod appellatus potuisset habere notitiam emissae appellationis & venisse, vel misse ad prosequendum illam in Romana Curia in audientia contradictarum, & hoc praevidens venire ad curiam, vel mittere aliquem, qui vigilaret & custodiret audientiam. Et ratio potest esse, quia appellatio est illa, quae operatur deuolutionem causae, ubi sit nota parti, & illa, quae vim habet citationis, & arctat partes ad comparendum, Rota deci. 7. nota, quod ubi causa de cit. & 106. nota, quod ubi aliquis de restitu. spol. in antiquis, non autem intima- tio, quae est ordinata ad notitiam tantum.

b Vnde \* si appellatio praesente appellato emissa fuerit, vel alias ad eius notitiam venisse probetur, non opus erit alia intimatione, ad nota. in dict. clem. caussam. Rota decis. 28. fuit dubitatum de appell. 49. si fertur sententia de ap- pel, in no. 105. nota, quod appellatus eodem circulo, in antiquis fast. d. caussa 25.

Generaliter igitur appellatio, seruata forma legitima, d. clem. caussam, & cap. statuimus, intimatione caussam, ac secum negotium ipsum principale

cipale ad Romanam Curiam deuoluit, d. clem. caussa, cum nota. Rota decisio. 139. in caussa beneficiali de appella. in nota. idque etiā si sit mala, & minus iusta appellatio. Rota decisio. 704. dicit. quod titatio de appell. & deuolu. caussæ, numer. 1. in antiquis, poteritque altera pars ad curiam veniens aliam etiam absente, & contumace emissam appellationem in Romana curia, & in ipsa Audientia contradictarum prosequi, seruat istam temporebus, d. cap. statuimus, de electio. in 6. nempe, quod pars, quæ prosequi voluerit, iter arripiat intra mensem à die intimationis, & postquam peruenit, ad curiam aliam partem non comparentem, per viginti dies expectauerit, & alias iuxta nota. in dict. Clement. caussam, & in dicto capitu. statuimus, cuiusca. statuimus dispositio sibi locum vendicat iudicialis, siue extra iudicialis, sit ipse, appellatio. At c. ut circa, in extra iudiciali tantum, & utrumque siue à prouisione facta, siue fienda appellatur, ex nota. yctrobique Archid. præsertim, Rota deci. 37.

Quod autem suprà diximus per appellatio-  
nem iudicialem extra iudicialeme legitimè in-  
timatam, & seruata forma Clem. gratiam prin-  
cipale negotium quoq; deuolui, ac in ea in vim  
dictæ appellationis absque alia citatione proce-  
di posse, intelligas ipsa appellatione adhuc vi-  
cente, quæ vim habet peremptoriarum citationis, &  
arctat partes ad comparendum d. decis. 7. nota,  
quod vbi caussa, de cito. & 106. nota, quod vbi a-  
liquis, de restitu. spolia. in anti. Verum\* vbi ap-  
pellatio deserta esset, appellatio quasi desertio-  
ne extincta non arctaret ad comparendū, neque  
suum

Suum effectum faceret, & licet negotium post de-  
sertonem nihilominus remaneat, non posse cu-  
men in eo sine noua citatione procedi. Rota de-  
ci. 114. maior pars dominorum de appell. in no. &  
nota, in d. clem. caussam de ele. Et. Quod si quiso-  
misso negotio malit super desertione tantum pro-  
nunciari, utique noua opus erit citatione; & di-  
stinguemus, aut appellatio fuit commissa in-  
fra fatalia, & tunc secus, non enim videretur  
hoc casu incidenter, sed principaliter agi ad de-  
sertionem, Rota deci. 418: si appelleatur, de appelle-  
la, in no.

## A N N O T A T I O N E S.

- 2 Nonnunquam. ) Provinciales & caussas, à quibus  
9 Pontificem provocatio facta est ad Romanam Curiam reg-  
lariter non deuolui: sed illas in provincijs committendas  
• Franc. docet in cap. sepè, col. 9. vers. secundò queritur, &  
• e. Nicola. de appell. ubi hanc tradit regulam. Cum ouersus  
ac durum videatur à proprijs laribus quempiam renunciari  
& longius exantlati: laboribus, magnisque sumptibus atti-  
bi, ut Rot. eti. in voluit dec. 38. fuit dubitatum in addit. 3  
decis. 385. si appellatur, in f. in no. Hæc tamen regula plures  
admittit limitationes, præsertim in maioribus arduisque  
causis, & in quibus animæ periculum versatur, que inter  
primo Pontificibus, veluti Petri successoribus, eorumque no-  
tioni atque iudicio resuantes sunt, idcirco Romana in causa  
prætractandæ, ut auctor hic, & Franc. alijque explicant  
dicit. cap. sepè; & Nico. Rota decis. 139. in causa beneficii  
& decis. 1. num. 2. de cl. & in no. A. g. id. decis. 520. & 629.  
Dec. in c. vi debitus. num. 10. de appell. & V. art. in tr. cl. de  
null. ex def. iuris. ord. num. 67. cum sequent. ubi ad præci-  
tam regu. s. ptem tradit limit. quas etiam prosequitur Pet.  
Due. reg. 85. Nic. Anto. Granat.

Forma.)



**Forma.**) Vide \* infra lib. 4. ca. 3. in princ. & formula-  
re, quod vari. commis. appellant, atque Formul. aduocatorū  
vtrunque in princ. & iterum in ca. 37. ipsius form. aduoc. &  
vant. de null. sent. ex def. cit. nume. 119. cum sequent. ibique  
si beneficium absque animarum cura sit, quod nuncius, qui ci-  
tare vult, diligentiam prius in perquirendo reum adhibere  
obstringitur, quem si non reperierit, tunc in cathedrali ciu-  
itate & beneficio citet: secus verò, si beneficium animarum  
suram habeat, namque ea non requiritur diligentia. Nicola.

Antonius Grauatus.

**Et copia.**) Adde Specu. in titu. de citat. §. iam ver. hoc  
autem facto, & Ioan. Mil. in verb. citatio. ver, vlt.

**Quod si.**) Legas infra in lib. 8. ca. 5. in ver. denique di-  
cimus, & quæ ibi adnotauimus.

**Nisi probetur.**) Huc pertinent dicta per Rom. consil.  
360. & rursus 410. ut clarior per Rotam decis. 271. si de  
mandato, in no. Felin. in cap. cùm contingat, num. 20. de re-  
script. & Boer. decis. 335. vbi\* citationem inuallidam siue  
nullam, post quam in aduersarij notitia peruenisse probatum  
fuerit, eam effici legitimam atque validam affirmat, illum-  
que adeò afficit, ut comp. rrere teneatur, quod tradiderunt  
etiam Marst. in rub. de probat. num. 371. & sing. 259. genera-  
lis in fin. Ruin. consi. 61. in lite. nu. 33. lib. 5. & Gomes. in reg.  
cancel. de non iudicando iuxta formam supplic. q. 16. nu. 68.  
Nico. Anto. Grauatus.

**Et dimitti copia.**) Citationis\* dimissio, id est, ipsius  
exemplum citandis impensa facienda erit, ut in clem. caus-  
sam, de electio. vbi glo. quam sequuntur Paul. ibi Ioa. Lign.  
Ancha. & Card. in princ. & qæst. 21 & iterum 22. contra  
Zen. opositum tenentem, et si ibi I mo. fædere distinctionis  
opinione reconciliare nitatur, qui tam en glossæ inhæret. Et  
banc eandem sententiam affirmarunt Glo. in Clem. 1. in ver.  
oblatos, vbi Cardin. quæst. 5. & I mo. colum. vlti. de appell.  
Georg. Nat. in repe super gloss. in verbo formam, de verbor.

L

signif.

b

10

c

d

e

ii

f

12

signif. & Docto. in authen. offeratur, C. de lit. cont. & in  
 primo, de libell. oblat. vbi \* & libellus etiam sumptu-  
 actoris traditur. At sane alleg. Clem. causam intelligas si  
 reo exemplum exhiberi petatur, alias tradendum est min-  
 imè, si tamè citatio fuerit l. & a, ut per Rot. decis. 161. si in ca-  
 sa in no. & nuncupatim per Fel. in ca. cum M. Ferr. tri-  
 num. 71. de const. & in cap. cum contingat, colum. pen. vni-  
 non obstat, de r. scri. & Ripa in l. quod te, num. 62. ff. si con-  
 pet. & ad predicta conferunt, que Bar. scribit in l. ita si-  
 lat. in 7. op. 10. p. r. & iterum in 6. quæstio. vbi Imo.  
 & alij ff. de verb. obliga. & sentit Cossa. decis. 1. de app. p.  
 Popaz. expressim in add. ad Rot. e. decis. 5. num. 16. detsi  
 & rursus decis. 22. num. 12. e. od. tit. vbi expensis citatio  
 exemplum citationis datur, quando quis domi citatur, & si  
 vbi receptum esse ait, quicquid è regione Vital. in d. clau-  
 sam, voluerit. Ibique etiam num. 13. comprobat Popaz.  
 quando citatio fuerit l. & a, si fficit ipsius exemplum in  
 etiam simplex, si illud authenticum exhiberi petatur, &  
 opinio Rot. e. testimonio communiter decis. 26. de appell.  
 co. Ant. Grauatus.

**g** Copia.) Procuratorij \* exemplum aduersario sum-  
 bus domini exhibendum esse, tradicit Bar. in l. prætor. S.  
 fendi. ff. quib. ex caus. in pos. eatur, & in l. i. in fi. C. de-  
 cur. cui se f. scribunt Luc. à Pen. Iacob. Rebus. 10. à Plat.  
 l. vlt. in fi. C. pe erog. milit. ammonæ. lib. 12. & Boer. deci.  
 nu. 5. necnon & I. s. consi. 159. si per fact. col. pen. ver. ita  
 f. cit. liq. 2-

**h** Vnde.) Ad hoc respicit, quod si perius dicitur, sub l. i.  
 15. si fficitque etiam \* appellacionis denuncia. tionem à quo  
 que factam f. i. sse. B. l. consi. 144. alio di. li. 4. & facit, quib.  
 à Rom. pro. itum est consil. 195. conatio ver. ad hoc optim.  
 Nec ad. talem scientiam inducendam mandatum requiri.  
 l. veniunt. & petitum. ff. de p. t. hæred. Rot. deci. 127. vel  
 intimatio, in not. & deci. 12. nota quæd. vbi in antiqu. F. f. d.

decis.35.tertio Aegid. decis.581.licet. & Tiraqueil. qui & alia congerit de utroque retro. §.36.in gloss. 2.num.7.Granatius.

Verum.) Illa\* quidem non dicitur amplius appellatio quae fuit deserta, quinimò, ac si appellatum non fuisset, censetur.ca.licet.de sen.excom.in 6.Aegid. decis.207.Vsquead eo\* ut si appellationis temporibus elapsis sententia in principali negotio proferatur, ipso iure nullius roboris esset, Ancha.consi.343.Alex non uno in loco, ut patet consi.59.lib.4 consi.64:& 82.lib.6.consi.79.lib.7.& con.137.lib.2.Rota decis.694. dic quod si appell. in antiqu. Afflict. decis.283. nu.4.Dec.consi.34.in fi.& Rebus.in commen.consi.Galliae in tracta.de appell.arti.5.num.12.lib.3.Et quot\* modis appellatio dicatur deserta, & quid sit desertionis effectus, vide Guid. Pap.consi.77.& late Prosp. Carau. super ritu magna curiae vicarie Neap. 264.numero.5.& 7.Nec Aegid. citato si aduertatur, contradicit: quia in alia facti specie loquitur.Cæterum\* appellatione deserta, an nullitas deseratur, vetus est questio. ut per Docto.in l. si expressim. de appel. ubi Barto. nullitatem concidere nequam censet, Bal. verò in l. tale pactum. §. qui prouocauit. ff. de pact. oppositum tenet. Sed pro opinionum conciliatione videas Ioac. Mynsig.in sing. obser. in Cent. 2. obseru. 77. ubi distinguit inter nullitatem incidenter propositam, & principaliter in iudicium deductam, ut si appellatio & nullitas simul propnuntur, deserta appellatione, nullitas quoque velut accessoria intercidat, & ita Bald. opinio procedat, alias secus, iuxta Bart. sententiam. Verum inde non infertur, quod ob id in alio nouoque indicio nullitas intra 30. annos principaliter deduci non possit, nam hoc casu prædicta ratio accessorij cessat. vide eò loci Mynsig. & Guid. Pap. consil.10. & 185. atque Ferrar. in forma appella. ab interloq. verbo, in his scriptis. Nicolaus Anto. Granatius.

i

16

17

18

19

d